

Marta Wojas
Urząd Dozoru Technicznego
Centrum Certyfikacji i Oceny Zgodności

Praktyczne aspekty stosowania norm w ocenie zgodności

Urząd Dozoru Technicznego, Warszawa, Szczęśliwicka 34

Warszawa, 18 maja 2013 r.

Referat dotyczy:

- stosowania norm / specyfikacji technicznych na przykładach
  - ✓ w europejskim systemie oceny zgodności, na przykładzie 97/23/WE (PED)
  - ✓ w certyfikacji wyrobów

...w ocenie zgodności

Czym jest ocena zgodności?

„ocena zgodności” to proces oceny wykazujący, **czy zostały spełnione określone wymagania** odnoszące się do produktu, procesu, usługi, systemu, osoby lub jednostki;
(Dec. 768/2008)

Kto ustala wymagania w UE ?

w obszarze regulowanym - obowiązkowym
- prawo wspólnotowe

Wtórne

Rozporządzenia

akt obowiązujący w całości w każdym państwie członkowskim UE i ma bezpośrednią moc wiążącą;

Decyzje

ma bezpośrednie zastosowanie zarówno do poszczególnych krajów członkowskich, jak również do firm i podmiotów prawnych;

Dyrektywy

akt prawny, wydawany przez Radę UE lub wspólnie przez Parlament Europejski i Radę UE; państwo członkowskie ma wprowadzać w życie jej postanowienia poprzez dowolny, właściwy temu państwu akt ustawowy, wykonawczy lub administracyjny;

Zalecenia i opinie

*nie mają mocy prawnie obowiązującej;
państwa członkowskie mogą zdecydować się na ich zastosowanie w całości lub części,
bądź zupełnie odstąpić od ich stosowania.*

w obszarze nieuregulowanym -
dobrowolnym – prawo cywilne

Brak szczegółowych uregulowań w UE i prawie krajowym

Umowy cywilno - prawne

Harmonizacja prawa

Obszar obowiązkowy - regulowany			Obszar dobrowolny oparty przede wszystkim na prawie cywilnym	
Obszar zharmonizowany w UE		Obszar nie zharmonizowany w UE		
Prawo wspólnotowe		Przepisy krajowe		
Rozporządzenia, Decyzje, Dyrektywy		Akty prawne wdrażające dyrektywy, w tym dyrektywy harmonizacji technicznej	Krajowe akty prawne dotyczące obszarów nieregulowanych w UE	
Dyrektywy harmonizacji technicznej	Inne	Ustawy, akty wykonawcze		
dyrektywy, np. PED – 97/23/WE		Rozporządzenie wdrażające PED do prawa krajowego	Ustawa o dozorcze techniczn. warunki techniczn. dt	Certyfikacja – działania wspomagające bezpieczeństwo techniczne

Nowe podejście

- Wymagania techniczne zawarte w dyrektywach nowego podejścia zostały ograniczone **do zasadniczych wymagań bezpieczeństwa.**
- Jeśli wyrób spełnia wymagania zasadnicze, to spełnia elementarne wymagania bezpieczeństwa
- Wymagana jest całkowita harmonizacja przepisów, tzn. łącznie z wycofaniem przepisów krajowych niezgodnych z dyrektywą.
- Pozostawia niezależnym organom normalizacyjnym (CEN, CENELEC i ETSI) prawo do sprecyzowania **w normach zharmonizowanych** przykładowego sposobu realizacji zasadniczych wymagań technicznych.
- **Stosowanie norm zharmonizowanych jest nieobowiązkowe,** jednak ułatwia ono umieszczanie wyrobów na rynku.

Globalne podejście

- Nowe Podejście zostało uzupełnione dodatkowymi zasadami,
- Określono wytyczne dotyczące stosowania ocen zgodności w dyrektywach harmonizacji technicznej:
  - ✓ ujednolicone procedury oceny zgodności i, czyli tzw. moduły, obejmujące fazy projektowania i wytwarzania;
  - ✓ zasady nanoszenia i stosowania oznakowania zgodności CE, wraz z formą graficzną;
  - ✓ uogólniono stosowanie norm dotyczących zapewnienia jakości (seria EN ISO 9000) i wymagań stawianych jednostkom oceniającym zgodność (seria EN 45000 - obecnie zastępowana serią EN 17000);

Wymagania w ocenie zgodności

Wymagania zasadnicze:

Wymagania w zakresie cech wyrobu, jego projektowania lub wytwarzania, określone w dyrektywach nowego podejścia

Szczegółowe wymagania:

Wymagania, które powinien spełniać wyrób, określone w aktach prawnych UE innych niż dyrektywy nowego podejścia, np. *Rozp. Nr 552/2009 w sprawie rejestracji , oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH)*

Inne (odrębne) wymagania:

Wymagania dotyczące wyrobu lub jego projektu, określone w dyrektywach nowego podejścia lub w przepisach wydanych na podstawie ustawy o systemie oceny zgodności, inne niż zasadnicze lub szczegółowe (np. wymagania dotyczące wyrobów mogących stwarzać zagrożenie lub służyć ratowaniu życia, zdrowia, mienia czy środowiska – minister właściwy ze względu na przedmiot oceny) ⁸

Obszary oceny zgodności dotyczące urządzeń technicznych

Ocena zgodności z wymaganiami zasadniczymi dyrektyw (wytwarzanie)

- normy zharmonizowane
- inne normy / specyfikacje techniczne

Certyfikacja (wytwarzanie)

- normy zharmonizowane (*certyfikat może mieć zastosowanie w ocenie zgodności*)
- inne normy / specyfikacje ustalone z klientem

Dozór techniczny

- ustawa o dt
- warunki techniczne dt
- normy / specyfikacje

Kto przeprowadza ocenę zgodności?

Ocena zgodności z wymaganiami zasadniczymi dyrektyw (wytwarzanie)

➤ producent i / lub
➤ JN

Certyfikacja (wytwarzanie)

➤ jednostka certyfikująca

Dozór techniczny

➤ Właściwa dla urządzenia jednostka dozoru technicznego

Przepisy / Normy określające wymagania dla jednostek oceniających zgodność

Jednostka Notyfikowana

➤ Ustawa o systemie oceny zgodności:

- ✓ akredytacja
- ✓ autoryzacja
- ✓ notyfikacja

EA-2/17:2009 Wytyczne EA dot. wymagań w akredytacji jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji:

- PN-EN 45011 Wyroby
- PN-EN 17000 terminologia i wymagania ogólne
- PN-EN 17011 Jednostka Akredytująca
- PN-EN ISO/IEC 17021 Systemy
- PN-EN ISO/IEC 17024 Osoby
- *PN-EN ISO/IEC 17025 Laboratoria*
- *PN-EN ISO/IEC 17020 Inspekcja*

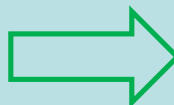
Przepisy / Normy określające wymagania dla jednostek oceniających zgodność

Jednostka certyfikująca

- PN-EN ISO/EC 17021 Systemy
- PN-EN ISO/IEC 17024 Osoby
- PN-EN 45011 Wroby
- *PN-EN ISO/IEC 17025 Laboratoria*

Jednostka inspekcyjna

- PN-EN ISO/EC 17020 inspekcja
- *PN-EN ISO/IEC 17025 Laboratoria*

Dyrektywy

- Dyrektywy odnoszą się do **grup wyrobów** i określają tzw. **zasadnicze wymagania**
- **Przykładowe**, szczegółowe specyfikacje techniczne są zawarte w normach zharmonizowanych
- Spełnienia wymagań można dowodzić w oparciu o normy zharmonizowane lub inne normy / specyfikacje / wytyczne
- Stosowanie norm nie jest obowiązkowe, chyba, że powołuje je przepis (dyrektywa)
- Ocena zgodności jest obowiązkowa przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu/lub użytkowania po raz pierwszy:
  - ✓ do wyrobów nowych pochodzących z krajów członkowskich UE
  - ✓ do wyrobów zarówno nowych, jak i używanych importowanych spoza UE

...w ocenie zgodności

➤ Normy zharmonizowane **nie są aktami prawnymi**

Są to normy europejskie, które:

➤ zostały opracowane na zlecenie Komisji Europejskiej,

➤ ich treść spełnia wymogi KE,

➤ przyjęte zgodnie z regulaminami CEN/CENELEC/ETSI,

➤ oficjalnie przedłożone Komisji po ich zatwierdzeniu

➤ ich tytuły i numery zostały opublikowane w Oficjalnym Dzienniku Unii Europejskiej,

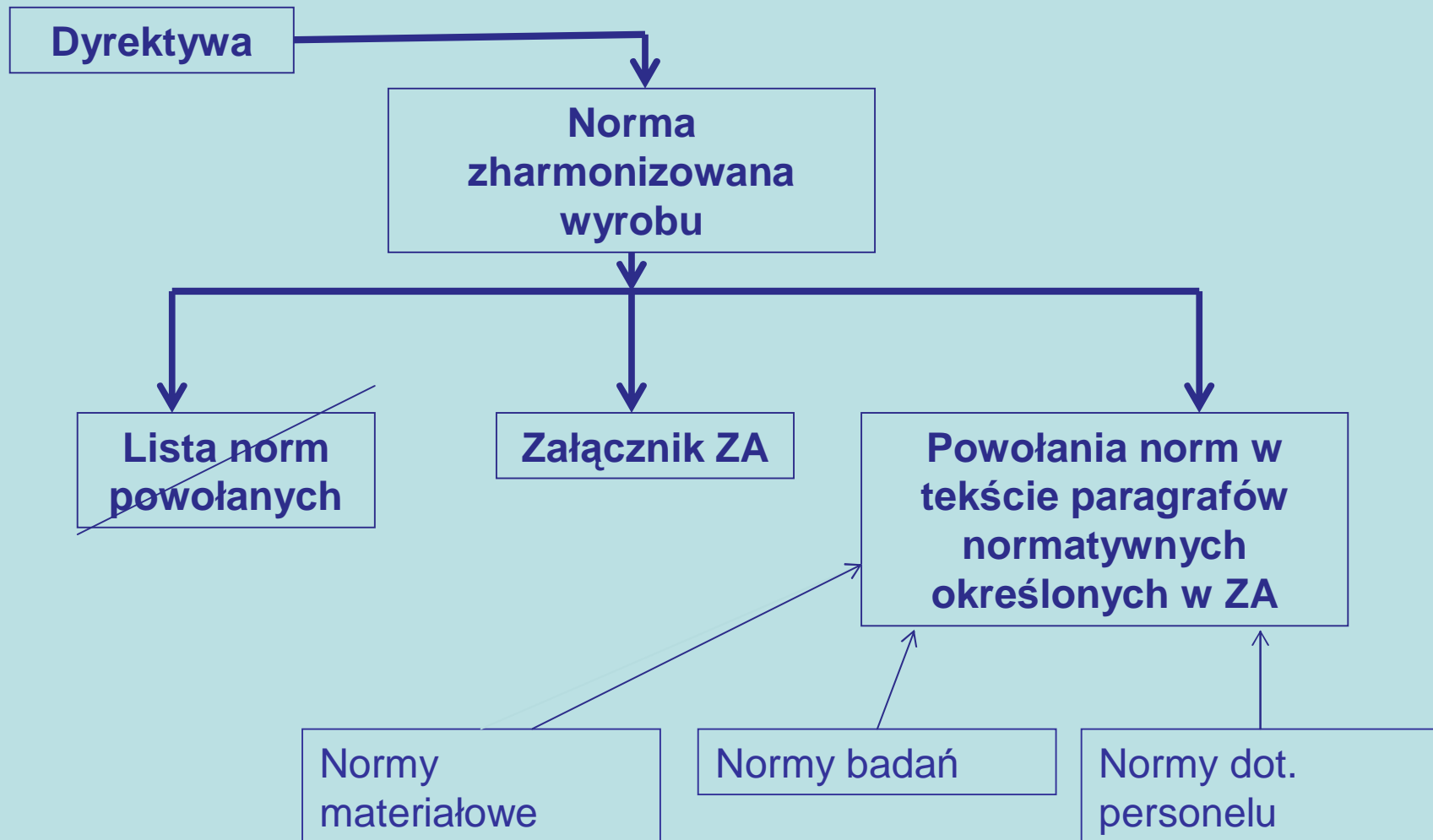
➤ przynajmniej jedno państwo członkowskie Unii Europejskiej przeniosło je do zbioru norm krajowych,

➤ zgodność z krajową normą przenoszącą normę zharmonizowaną, pociąga za sobą domniemanie zgodności z zasadniczymi wymaganiami dyrektywy, której dotyczy ta norma

Przykłady Dyrektyw

- **2009/105/WE** – Proste zbiorniki ciśnieniowe (SPVD)
- **97/23/WE** – Urządzenia ciśnieniowe (PED)
- **92/42/EWG** – Sprawność kotłów grzewczych (BED)
- **2006/42/WE** – Maszyny (MD)
- **95/16/WE** – Dźwigi (Lifts)
- **2009/142/WE** – Urządzenia spalające paliwa gazowe (GAD)
- **2006/95/WE** – Niskie napięcia (LVD)
- **2004/108/WE** – Kompatybilność elektromagnetyczna (EMC)
- **94/9/WE** – Atmosfery wybuchowe (ATEX)
- **89/106/EWG** – Wyroby budowlane (CPD)
- **2010/35/UE (1999/36/WE)**- Transportowe zbiorniki ciśnieniowe (TPED)
- **2000/14/WE** – Emisja hałasu

...w ocenie zgodności

...w ocenie zgodności

Pytanie:

Normy zharmonizowane często zawierają powołania normatywne do norm EN i innych. Czy stosowanie tych norm daje domniemanie zgodności z wymaganiami zasadniczymi? (Blue Guide, WPG, 10/5)

Odpowiedź:

1. To zależy od typu powołania. Kiedy powołanie (zawarte w części normy, która zapewnia domniemanie zgodności) do określonej, ograniczonej części innej normy jest zawarte w normie zharmonizowanej, wtedy domniemanie zgodności dotyczy tego odwołania. **W szczególnych przypadkach może to dotyczyć całych norm, np. norm badań.**

...w ocenie zgodności

W obu przypadkach normy powołane powinny być datowane.

Jeśli nie są datowane, należy stosować wersję ważną **w chwili publikacji normy zharmonizowanej zawierającej powołanie.**

... domniemanie zgodności nie jest ważne dla części/normy powołanej niezależnie. Jest ono ważne tylko wtedy, kiedy kontekst normy zharmonizowanej zawiera takie powołanie (np. rozdz. 2).

Uwaga : W normach zharmonizowanych, Załącznik ZA podaje relacje pomiędzy wymaganiami zasadniczymi dyrektywy objętymi normą i korespondującymi z nimi odpowiednimi rozdziałami tej normy zharmonizowanej.

Wymagania zasadnicze w PED dotyczące uprawnień personelu [ZAŁACZNIK I.docx](#)

Normy zharmonizowane z PED
[Normy_zharmon.pdf](#)

Personel wykonujący połączenia nierozłączne urządzeń ciśnieniowych

1. EN 287-1:2011 https://udt.287_1.pdf

ZA: 5,6,7,8,9,10. np. 5.5

2. EN ISO 9606-2:2007 https://udt.9606_2pdf.pdf

ZA: wszystkie rozdziały normatywne + ZB

Personel wykonujący badania nieniszczące połączeń nierozłącznych urządzeń ciśnieniowych

EN ISO 9712:2012 <https://udt.9712.pdf>

-ZA: 7,8,9.4,10,11.

A normy badań?

...w ocenie zgodności

Normy zharmonizowane z PED [Normy_zharmon.pdf](#)

Norma wyrobu EN 13445-5:2009 <https://udt.13445.pdf>
ZA: 6.5 – 3.1.2 PED (str.15 – bzh EN 287-1 i pzh EN 1418)
– wytwarzanie - spawanie
6.6 – 3.1.3 PED (str.27) – badania (normy pzh)

Norma materiałowa:

Odkuwki na urządzenia ciśnieniowe

<https://udt.odkuwki.pdf> -zał. A normatywny

Norma badań

Odkuwki na urządzenia ciśnieniowe. Badania MT

<https://udt.odkuwki.MT.pdf>

...w certyfikacji wyrobów

Certyfikacja wyrobów na zgodność z wymaganiami norm (również zharmonizowanych) i innych specyfikacji technicznych **uzgodnionych z klientem**

Certyfikacja wyrobów w oparciu o normy zharmonizowane może być pomocna dla wytwórcy przy dokonywaniu oceny zgodności według dyrektyw w modułach nie wymagających udziału JN

Dziękuję za uwagę